

TAR.10.1.1. Türkistan'dan Türkiye'ye Askeri Mücadeleler Ders Tasarımı

1 Eylül 2025Son güncelleme: 1 Eylül 2025

0 174 5 dakika okuma süresi

Merhaba öğretmenim,

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne uygun olarak, 10. sınıf tarih dersinin ilk öğrenme çıktısı olan TAR.10.1.1 için 4 ders saatlik bir öğrenme tasarımı hazırladım. Bu tasarım, öğrencilerin "Türkistan'dan Türkiye'ye uzanan süreçte meydana gelen önemli askeri mücadeleler" konusunu ezberden uzak, sorgulayıcı ve çok boyutlu bir yaklaşımla anlamalarını sağlamayı amaçlamaktadır.

Tasarım, her ders saati için ayrı bir akışa sahip olup, öğrencilerinizin aktif katılımını teşvik eden etkinlikler, materyaller ve ölçme-değerlendirme yöntemleri içermektedir.

Öğrenme Tasarımı:

Türkistan'dan Türkiye'ye Askeri Mücadeleler

1. Temel Bilgiler

- Ders ve Sınıf Seviyesi: 10. Sınıf Tarih Dersi
- Ünite Adı ve Numarası: Ünite 1: Türkistan'dan Türkiye'ye (1040-1299)
- Öğrenme Çıktısı Kodu: TAR.10.1.1. Türkistan'dan Türkiye'ye uzanan süreçte 1040-1299 yılları arasında meydana gelen önemli askeri mücadelelerin Türk tarihinin seyrine etkilerini karşılaştırabilme
- Tahmini Süre: 4 ders saati (160 dakika)

2. Pedagojik Amaçlar ve Değer Odaklı Yaklaşım

- Geliştirilmesi Hedeflenen Beceriler:
  - KB2.7. Karşılaştırma: Öğrencilerin Dandanakan, Malazgirt ve Köseadağ gibi önemli savaşların neden ve sonuçlarını benzerlik ve farklılıklar açısından karşılaştırması hedeflenmektedir.
  - SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama: Öğrencilerin askeri mücadelelerin Türk tarihi üzerindeki kalıcı etkilerini ve bu etkilerin Anadolu'yu nasıl şekillendirdiğini yorumlamaları amaçlanmaktadır.
  - E3.6. Analitik Düşünme: Savaşların sadece askeri sonuçları değil, aynı zamanda siyasi, sosyal ve kültürel sonuçlarını da analiz etmeleri teşvik edilmektedir.
- Vurgulanması İstenen Değerler:
  - D6. Dürüstlük: Tarihi olayları incelerken, kaynaklara dürüst ve objektif bir yaklaşımla yaklaşma bilinci kazandırılacaktır.
  - D15. Sevgi: Vatan sevgisi ve milli birlik ruhunun, bu askeri mücadelelerdeki rolü vurgulanacaktır.

3. Ders Tasarımı Akışı ve Etkinlikler

1. Ders Saati: Giriş ve Kavramsal Çerçeve

- Ders Akışı:
  - Giriş (15 dk): Dersin başlangıcında, öğrencilere "Türkistan'dan Türkiye'ye" kavramının ne anlama geldiği sorulur ve harita üzerinden bu coğrafi geçiş görselleştirilir. Bu süreçte Harita Analizi tekniği kullanılır.
  - Etkinlik 1: Bilgi Kartı Oyunu (25 dk):
    - Öğrenciler gruplara ayrılır. Her gruba Dandanakan, Malazgirt ve Köseadağ savaşlarının adının yazılı olduğu bir kart verilir.
    - Öğrencilerden, bu savaşların adını duyduklarında akıllarına gelen anahtar kelimeleri ve kısa bilgileri yazmaları istenir. Daha sonra gruplar, bu bilgileri sınıfla paylaşır. Bu sayede ön bilgileri ortaya çıkarılır.

- Kullanılacak Materyaller: Dünya haritası, savaş adlarının yazılı olduğu bilgi kartları.
- Ölçme ve Değerlendirme: Öğrencilerin ön bilgilerini ve derse olan ilgilerini belirlemek için Bilgi Kartı Oyunu'ndaki katkıları gözlemlenir.

2. Ders Saati: Mücadelelerin Derinlemesine Analizi

- Ders Akışı:
  - Giriş (10 dk): Önceki derste öğrenilen anahtar kavramlar ve savaş isimleri kısaca hatırlatılır.
  - Etkinlik 2: Karşılaştırma Tablosu (30 dk):
    - Öğrenciler gruplara ayrılır. Her gruba, Dandanakan, Malazgirt ve Köseadağ savaşlarının neden ve sonuçlarını karşılaştırmalı olarak analiz edebilecekleri bir tablo dağıtılır.
    - Gruplardan ders kitabını ve yardımcı kaynakları kullanarak tabloyu doldurmaları istenir. Tablo, askeri, siyasi ve sosyal-ekonomik sonuçları içermelidir. Bu süreçte Kanıta Dayalı Sorgulama tekniği kullanılır.
- Kullanılacak Materyaller: Karşılaştırma tablosu (çalışma yaprağı), ders kitabı, internet kaynakları.
- Ölçme ve Değerlendirme: Grupların tabloyu ne kadar doğru ve kapsamlı doldurdukları kontrol edilir. Bu, öğrencilerin karşılaştırma becerilerini ne kadar geliştirdiğini gösterecektir.

3. Ders Saati: Tarihin Seyrine Etkisi ve Değerler

- Ders Akışı:
  - Giriş (10 dk): Karşılaştırma tablolarından elde edilen bilgiler sınıfta tartışılarak bir özet çıkarılır.
  - Etkinlik 3: Görüş Geliştirme (30 dk):
    - Sınıfta "Bu askeri mücadeleler Türk tarihini nasıl bir 'Türkiye'ye dönüştürdü?" sorusu ortaya atılır.
    - Öğrencilerden bu soruya cevap verecekleri birer cümle kurmaları ve bu cümleleri tahtaya yazmaları istenir.
    - Daha sonra öğrenciler, yazılan görüşleri gruplar halinde tartışır ve en çok katıldıkları veya en çok karşı çıktıkları görüşleri gerekçeleriyle birlikte savunurlar. Bu etkinlik, Eleştirel Düşünme becerisini ve Dürüstlük değerini pekiştirir.
- Kullanılacak Materyaller: Tahta veya akıllı tahta.
- Ölçme ve Değerlendirme: Öğrencilerin görüşlerini ne kadar mantıklı ve kanıtlara dayalı savundukları gözlemlenir.

4. Ders Saati: Yaratıcı Ürünler ve Özetleme

- Ders Akışı:
  - Giriş (10 dk): Önceki derslerdeki tartışmaların sonuçları özetlenir.
  - Etkinlik 4: Tarih Şeridi (40 dk):
    - Her gruptan, dersin başında öğrenilen askeri mücadelelerin yer aldığı bir açıklamalı tarih şeridi hazırlamaları istenir.
    - Tarih şeridinde, her savaşın yanına kısa bir açıklama ve savaşın Türk tarihi açısından taşıdığı önemi belirten bir cümle yazılmalıdır.
    - Öğrenciler bu süreçte görsel materyalleri (harita, resim vb.) kullanmaya teşvik edilir. Bu ürün, öğrencilerin zamanı algılama ve kronolojik düşünme becerilerini pekiştirir.
- Kullanılacak Materyaller: Büyük boy kâğıt, renkli kalemler, görseller.
- Ölçme ve Değerlendirme:
  - Grup çalışmalarının sunumları izlenir ve ürünler değerlendirilir.
  - Dersin sonunda öğrencilere, Bildiklerim, Merak Ettiklerim, Öğrendiklerim ve Hissettiklerim Formu (Ek-4) dağıtılarak doldurmaları istenir. Bu sayede dersin ne kadar verimli geçtiği ve öğrencilerin neleri öğrendiği tespit edilir.

BİLDİKLERİM, MERAK ETTİKLERİM, ÖĞRENDİKLERİM VE HİSSETTİKLERİM FORMU

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıdaki formun “Bildiklerim” ve “Merak Ettiklerim” sütunlarını dersin başlangıcında, “Öğrendiklerim” ve “Hissettiklerim” sütunlarını ise dersin bitiminde doldurunuz.

Konu: TAR.10.1.1. Türkistan’dan Türkiye’ye Uzanan Süreçte Meydana Gelen Önemli Askerî Mücadeleler

Bildiklerim	Merak Ettiklerim	Öğrendiklerim	Hissettiklerim

--	--	--	--